

Aan de staatssecretaris van Financien
de heer dr. J.A. Vijlbrief
Postbus 20201
2500 EE 's-GRAVENHAGE

Aan de minister van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Aan de staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
drs. R.W. Knops
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage

ons kenmerk
21. 1837 LH

bijlage(n)
1

datum
25 juni 2021

betreft: **Kwaliteit van data in GEO-basisregistraties ten behoeve van overheidsdienstverlening**

Geachte mevrouw Ollongren en geachte heren Knops en Vijlbrief,

Het is gebruikelijk om met een zekere regelmaat (elke twee jaar) een breed bestuurlijk overleg over het WOZ-domein te laten plaatsvinden met u allen en met daarbij ook bestuurders van gemeenten en waterschappen. In oktober 2018 heeft het laatste brede bestuurlijke overleg over de Wet WOZ plaatsgevonden. Dit is alweer enige tijd geleden. Gezien de huidige, politieke constellatie ligt het nu niet in de lijn der verwachting dat er op korte termijn wel een bestuurlijk overleg WOZ zal plaatsvinden.

Daarom willen wij u met deze brief vooruitlopend op een bestuurlijk overleg enkele relevante ontwikkelingen en indringende aandachtspunten onder de aandacht brengen

Burgers hebben belang bij een goede dienstverlening van en door de overheid. Hoe belangrijk dit is en de gevolgen van het niet bieden van deze dienstverlening zijn zeker op dit moment zeer duidelijk in bijvoorbeeld de nasleep van de toeslagenaffaire. De ruggengraat voor deze dienstverlening is enerzijds gelegen in een goed werkend samenhangend stelsel van overheidsinformatie (kwaliteit van de data) en anderzijds in een goede digitale infrastructuur (digitale snelweg).

*Wij bewaken de kwaliteit van de WOZ-uitvoering en verbeteren deze waar nodig zodat iedereen daar vertrouwen in kan hebben.
Dit doen wij door onafhankelijk toezicht en door onze kennis en expertise te delen met betrokken partijen.*

Postbus 93210
2509 AE 's-GRAVENHAGE
Bank NL53 BNGH 028.50.64.746

T 070-3110555
E info@waarderingskamer.nl
www.waarderingskamer.nl
KvK 27348648

Muzenstraat 73
2511 WB 's-GRAVENHAGE
BTW 8035.77.059.B.01

Vanuit de verantwoordelijkheid van de Waarderingskamer als toezichthouder op goede dienstverlening aan burgers in het kader van de Wet WOZ ligt de focus op de samenhang en kwaliteit van de data, in het bijzonder de data in het GEO-domein. De dienstverlening rond de WOZ-waarden is immers gebaseerd op deze gegevens. Wij hebben enkele zorgen over de kwaliteit van de data in het GEO-domein en de systematische borging van deze kwaliteit en concrete suggesties om deze op te pakken. Niet-correcte GEO-gegevens en afwijkingen tussen basisregistraties kunnen immers voor individuele burgers en belanghebbenden grote problemen opleveren.

Onze aandacht gaat daarbij ook uit naar de inrichting van de governance van het stelsel van GEO-basisregistraties en de financiering van het geheel, omdat deze aspecten nauw samenhangen met kwaliteit en kwaliteitszorg.

Onderstaand zullen wij de zorgpunten en onze concrete suggesties nader uitwerken. Deze punten willen we, als onafhankelijke toezichthoudende instantie - mede namens de direct betrokkenen bij de Waarderingskamer (waaronder gemeenten, waterschappen en de Belastingdienst) – graag op korte termijn met u afstemmen.

De Waarderingskamer is groot voorstander van een meer samenhangend stelsel van GEO-basisregistraties en heeft veel inbreng geleverd bij het uitwerken van het concept van een Samenhangende Objectenregistratie en het betrekken van het WOZ-domein in deze ontwikkeling. Uit het advies dat de heer Van Zwol, in opdracht van de Waarderingskamer, heeft opgesteld met als titel "geo-basisregistraties, toezicht en kwaliteit: een verkenning" en eerder op 28 maart 2019 aan u aangeboden (nogmaals bijgevoegd) blijkt dat er in het GEO-domein veel goed gaat. Maar ook de heer Van Zwol schetst in zijn rapport zorgen en doet suggesties.

Op basis van gebruikservaringen is naar de mening van de Waarderingskamer een investering in de kwaliteit van de data en daarmee de kwaliteitszorg van de verschillende basisregistraties nodig om de registratie in overeenstemming te brengen met de "straat"-werkelijkheid. Om maatschappelijk vertrouwen te winnen en te behouden zullen data voor overheidsdienstverlening voor burgers te allen tijde herkenbaar en uitlegbaar moeten zijn. Op dit moment constateert de Waarderingskamer dat er te veel verschillen zijn tussen de data in de basisregistraties van het GEO-domein en de werkelijkheid. De kwaliteitszorg voor deze basisregistraties in het GEO-domein valt niet onder het toezichtdomein van de Waarderingskamer, maar heeft wel invloed op de dienstverlening in het kader van de Wet WOZ en daarmee op het vertrouwen in de WOZ-waarde. Daarom hecht de Waarderingskamer aan goede kwaliteitszorg en onafhankelijk toezicht in het GEO-domein en werken wij ook graag samen met u aan de realisatie hiervan.

Voor burgers is het zeer verwarrend en volstrekt ongewenst, wanneer men gegevens over bijvoorbeeld bouwjaren of gebruiksoppervlakten ziet die niet overeenkomen met de werkelijkheid die men zelf ervaart. Dit vraagt om een kwaliteitsimpuls, omdat deze kwaliteitsgebreken niet worden opgelost door uitsluitend integratie van de diverse registraties. Tegen deze achtergrond is het verstandig om de bronhouders van de registraties aan te sporen het kwaliteitsniveau van de data te verhogen en te laten aansluiten op de behoefte van de diverse vormen van overheidsdienstverlening die gebruik maken van de data en op de verwachtingen van burgers. Met het oog op maatschappelijk vertrouwen past daarbij ook onafhankelijk toezicht op de kwaliteit van gegevens. Dit toezicht zou geen sluitstuk in de discussie over de inrichting van een integraal stelsel moeten zijn, maar juist veel meer een centraal element bij de visieontwikkeling op de toekomst van de GEO-basisregistraties.

Ook voor de financiering van het stelsel van GEO-basisregistraties is een integrale aanpak nodig en is het van belang om in een vroegtijdig stadium afspraken te maken. Financiële afspraken kunnen niet alle problemen oplossen, maar vormen wel een randvoorwaarde om kwalitatief goed te kunnen werken en adequaat te kunnen vernieuwen. Financiële afspraken zijn tevens een randvoorwaarde om optimaal de maatschappelijke baten van een goede informatievoorziening te benutten. Het gaat dan zeker niet alleen om de kosten die gemaakt worden op rijksniveau, maar vooral ook om de kosten die gemaakt worden door de decentrale bronhouders. De kosten op decentraal niveau zijn immers vele malen hoger dan de centrale kosten. Een en ander vergt een investering in de digitale infrastructuur (aanleg van een digitale snelweg), maar ook een adequaat onderhoudsbudget met voldoende draagvlak. Dit maakt het ook mogelijk om de goede verbinding te kunnen leggen naar de overige domeinen van het gegevensbeheer bij de overheid (voor bijvoorbeeld verbindingen naar de sectoren personen en bedrijven).

Voorkomen moet worden dat verschillende overheidsinstanties elkaar voor diverse voorzieningen rekeningen sturen en voorzieningen hierdoor vanuit het perspectief van de overheid als geheel suboptimaal gebruikt (gaan) worden. In het GEO-domein ontbreekt een integrale oplossing voor kwaliteitszorg en financiële afspraken en constateert de Waarderingskamer dat dit op dit moment zowel de doorontwikkeling als de gewenste kwaliteitsverbetering belemmert. In het advies van de heer Van Zwol is geconstateerd dat de manier waarop in het WOZ-domein de financiering en governance is georganiseerd (namelijk in de vorm van een zelfstandig bestuursorgaan met de gebruikers aan tafel die besluiten nemen over de financiering van de uitvoering, over het toezicht en over de generieke voorzieningen) interessant kan zijn voor een verdere inhoudelijke doorontwikkeling en structurering van het stelsel van GEO-basisregistraties

Uiteraard zijn wij graag bereid om zo nodig vooruitlopend op een volgend breed bestuurlijk WOZ-overleg onze ervaringen en suggesties met u te delen en nader toe te lichten.

Een afschrift van deze brief sturen wij naar de VNG en de Unie van Waterschappen.

WAARDERINGSKAMER

mr. drs. L.C. Hennink-Wijers
secretaris

drs. J.M.M. Polman
voorzitter

Aan de staatssecretaris van Financiën
de heer drs. M. Snel
Postbus 20201
2500 EE 'S-GRAVENHAGE

Aan de minister van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
mevrouw drs. K.H. Ollongren
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Aan de staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
de heer drs. R.W. Knops
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

ons kenmerk	bijlage(n)	datum
19.1235 JG	2	28 maart 2019
betreft: Aanbieding rapportage van Zwol inzake 'kwaliteitszorg geo-basisregistraties'		

Zeer geachte mevrouw Ollongren en heren Snel en Knops,

In juni 2018 hebben wij aan drs. R. van Zwol, staatsraad bij de Raad van State, gevraagd of hij ons van advies kon dienen bij de vraag hoe in een toekomst van naar elkaar toegeroeiende basisregistraties op het gebied van vastgoedadministratie (hierna: geo-registraties) de kwaliteitszorg en het toezicht geoptimaliseerd kunnen worden.

De heer Van Zwol heeft eind februari 2019 zijn advies aan ons aangeboden en wij hebben dat na een toelichting zijnerzijds met hem besproken in onze vergadering van 7 maart 2019.

U treft zowel de brief met ons verzoek als de rapportage van de heer Van Zwol bij deze brief aan.

In zijn advies concludeert de heer Van Zwol dat er rond het belangrijke terrein van de geo-registraties veel in beweging is en dat er veel goed gaat. Maar ook constateert hij dat er rond kwaliteitsborging en toezicht geen sprake is van een uniforme en sluitende regeling.

De Waarderingskamer bevordert het vertrouwen in een adequate uitvoering van de Wet WOZ

Wij zijn graag bereid om met u te overleggen over de vraag hoe dit advies een vervolg kan krijgen en zouden graag zien dat het onderwerp wordt geagendeerd voor een komend bestuurlijk overleg over de uitvoering van de Wet WOZ.

WAARDERINGSKAMER

mr. J.G.E. Gieskes
secretaris

drs. J.M.M. Polman
voorzitter

Raad van State
t.a.v. de heer drs. R. van Zwol
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

ons kenmerk
18.1897 JG

bijlage(n)

datum
27 juni 2018

betreft: adviesverzoek

Geachte heer Van Zwol,

Naar aanleiding van ons eerste verkennende gesprek op 25 juni 2018 willen wij u graag om advies vragen over het volgende. In het kader van het ontwikkelen van een breed gedragen toekomstvisie op de kwaliteitszorg van de informatievoorziening bij de overheid, met name op het terrein van de geo-registraties en de rol van (interbestuurlijk) toezicht daarbij hebben wij behoefte aan uw mening over het toezicht op geo-basisregistraties. Het gaat daarbij ten minste om de registraties waarin kenmerken van fysieke objecten worden bijgehouden zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT), de Basisregistratie waarde onroerende zaken (BR WOZ) en de registratie van objectkenmerken voor de WOZ-taxaties.

Wellicht komen ook de Basisregistratie Kadaster (BRK), waarin de rechtstoestand van "virtuele" objecten zoals kadastrale percelen en kadastrale appartementen worden vastgelegd, en de diverse registraties en informatiesystemen in het kader van de Omgevingswet in aanmerking om betrokken te worden in deze toekomstvisie op kwaliteitszorg en toezicht. Natuurlijk kunnen nieuwe inzichten tot een verdere verbreding aanleiding geven.

Wij zouden graag zien dat u deze visie ontwikkelt in nauwe samenspraak met prof.mr. J.W.J. Besemer, onafhankelijk lid van de Waarderingskamer. Indien u ons verzoek aanvaardt, zijn wij uiteraard graag bereid om u desgewenst met ambtelijke ondersteuning terzijde te staan. Daar hoort ook bij dat wij de relevante belanghebbenden vooraf zullen informeren en ook zullen aankondigen dat met hen een gesprek zal worden aangegaan.

De Waarderingskamer bevordert het vertrouwen in een adequate uitvoering van de Wet WOZ

Verdere afspraken met betrekking tot planning en ondersteuning kunnen natuurlijk in een vervolgesprek worden gemaakt.

Voor de achtergrond van ons verzoek is wellicht het volgende nog van belang. De Waarderingskamer is een zelfstandig bestuursorgaan dat is belast met het toezicht op de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) en op de Basisregistratie waarde onroerende zaken (Basisregistratie WOZ). De Waarderingskamer is ook te zien als een samenwerkingsverband waarin Rijk, gemeenten en waterschappen met elkaar de uitvoering en het toezicht op de uitvoering van de Wet WOZ vormgeven.

Het jaarlijks door gemeenten vaststellen van nieuwe WOZ-waarden is informatie-intensief waarbij gemeenten naast het zelf verzamelen en controleren van gegevens ook veel gebruik maken van gegevens uit een toenemend aantal basisregistraties. Naast de Basisregistratie Personen en het Handelsregister die worden gebruikt voor de aanwijzing van de belanghebbenden worden ook de basisregistraties op het terrein van vastgoed intensief gebruikt.

De kwaliteit van de jaarlijks vast te stellen WOZ-waarden is in sterke mate afhankelijk van de kwaliteit van de gebruikte gegevens. In ons toezicht besteden we dan ook veel aandacht aan de kwaliteitszorg rond de gebruikte gegevens. Ook voor belanghebbenden bij de WOZ-waarden is de juistheid van de gebruikte gegevens belangrijk en eigenaren en gebruikers van onroerende zaken hebben dan ook de mogelijkheid om elk jaar de door de overheid gebruikte gegevens te controleren en zo nodig, al dan niet via formeel bezwaar en beroep, te laten corrigeren.

Als toezichthouder op de Wet WOZ juichen wij het intensief gebruik van basisregistraties van harte toe. Maar naar mate meer gebruik gemaakt wordt van andere basisregistraties wordt ook de kwaliteit van de WOZ-waarde steeds afhankelijker van de kwaliteit van deze geo-basisregistraties. Met uitzondering van de Basisregistratie WOZ valt de kwaliteit van deze geo-basisregistraties niet onder het toezicht van de Waarderingskamer.

Naast de intensivering van het gebruik van geo-basisregistraties bij de uitvoering van de Wet WOZ is ook van belang dat deze diverse basisregistraties intensiever met elkaar verbonden worden, dus nog nadrukkelijker een stelsel van basisregistraties worden. De intensivering van de verbondenheid komt voort uit voorgenomen stroomlijning van de governance op de diverse geo-basisregistraties vanuit het verantwoordelijke Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, maar ook uit de initiatieven van gemeenten en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten om de bijhouding van diverse geo-basisregistraties

meer onder te brengen in één geïntegreerd werkproces. De Waarderingskamer juicht ook deze ontwikkeling van harte toe en is nauw betrokken bij het streven om de geo-basisregistraties meer te integreren, waarbij nadrukkelijk ook de onderbouwende gegevens voor de WOZ-taxaties een rol spelen.

Graag horen wij of u op ons verzoek wilt ingaan.

WAARDERINGSKAMER

mr. J.G.E. Gieskes
secretaris

drs. J.M.M. Polman
voorzitter

Waarderingskamer, geo-basisregistraties, toezicht en kwaliteit: een verkenning

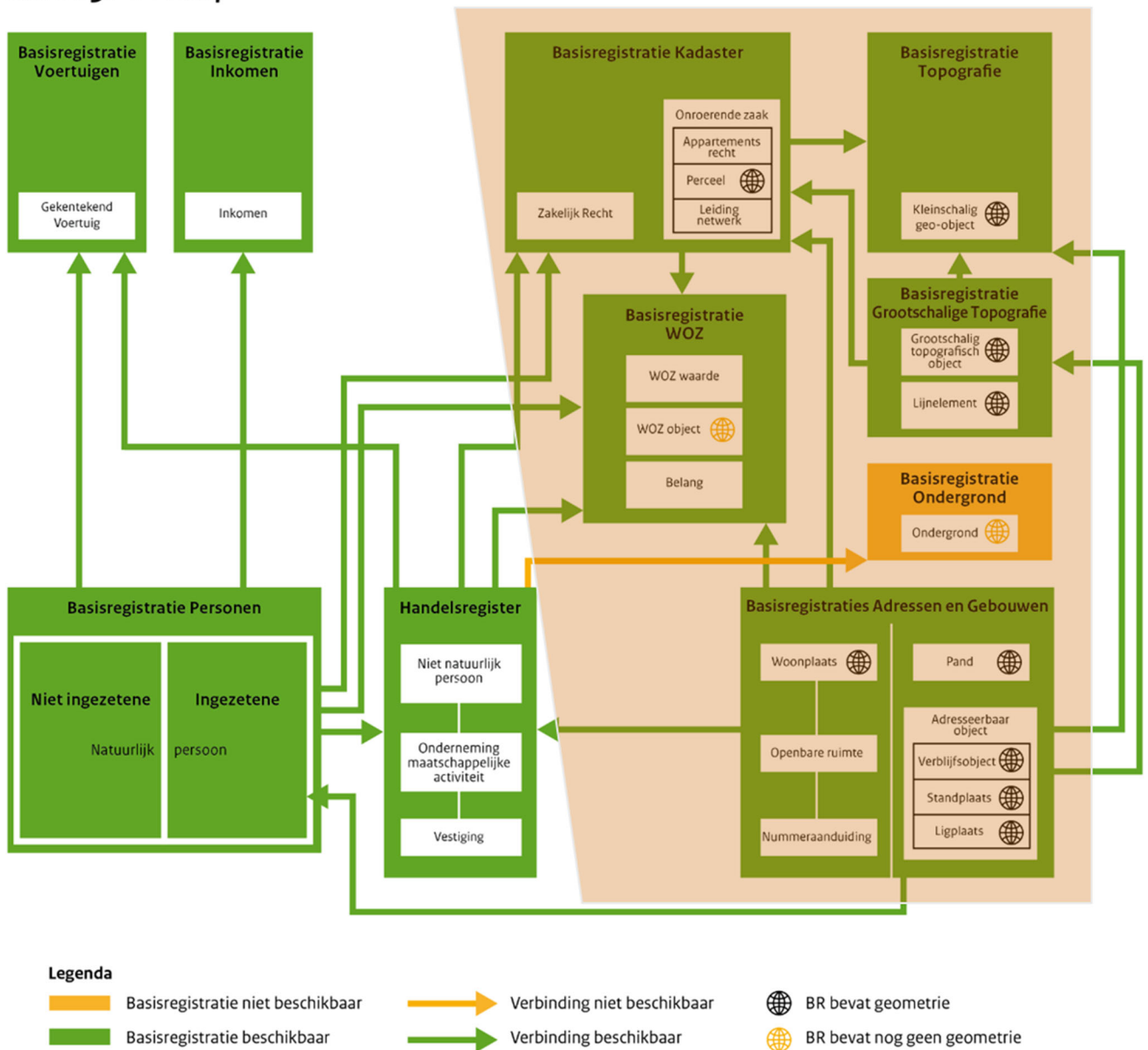
1. De Waarderingskamer heeft advies verzocht¹ over het toezicht op geo-basisregistraties, in het kader van het ontwikkelen van een breed gedragen toekomstvisie op de kwaliteitszorg van de informatievoorziening bij de overheid, met name op het terrein van de geo-registraties en de rol van (interbestuurlijk) toezicht daarbij.
2. De Waarderingskamer is een zelfstandig bestuursorgaan; zij houdt toezicht op de uitvoering van de Wet WOZ door gemeenten, adviseert de staatssecretaris van Financiën, verzorgt arbitrage bij geschillen tussen gemeentebesturen en afnemers van WOZ-gegevens (Belastingdienst en waterschappen) en biedt een overlegplatform voor betrokken partijen. De taken en bevoegdheden van de Waarderingskamer zijn ontleend aan artikel 4 van de Wet WOZ. Daarnaast treedt de Waarderingskamer op als expertisecentrum over de WOZ.
3. Drie hoofdtypen basisregistraties zijn te onderkennen: basisregistraties gericht op natuurlijke personen (in het bijzonder de Basisregistratie personen, BRP), gericht op rechtspersonen (Basisregistratie Handelsregister, HR) en gericht op objecten: de z.g. geo (basis-) registraties. Hiertoe worden onder andere gerekend de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen), de BGT (Basisregistratie Grootchalige topografie), de Basisregistratie Topografie, de Basisregistratie Kadaster, de BRO (Basisregistratie Ondergrond) en ook de Registraties voor het Beheer openbare ruimte (BOR). De WOZ is een “waardering” die gebruikt maakt van de object (geo) registraties.
4. De minister van BZK is verantwoordelijk voor het stelsel van basisregistraties in het algemeen en, nadat in 2017 verantwoordelijkheden van de minister van (toen) I&M zijn overgeheveld, voor het stelsel van de geo-basisregistraties.
5. De geo-basisregistraties zijn niet ooit als één stelsel opgericht; zij zijn in de loop van de afgelopen decennia, en sommigen met eeuwenoude voorlopers, ontstaan. De wettelijke grondslag, de verantwoordelijkheden, sturing (“governance”) en bekostiging, en de uitvoering (de “voorziening”) is verschillend. Deze basisregistraties hebben elk z.g. bronhouders. Gemeenten zijn voor de meeste registraties de enige of belangrijkste bronhouders; anderen zijn andere overheden en overheidsorganisaties. **Zie de bijlage.**

¹ De Waarderingskamer heeft in juni 2018 aan drs. R. van Zwol, staatsraad bij de Raad van State, gevraagd om “een advies uit te brengen over het ontwikkelen van een breed gedragen toekomstvisie op de kwaliteitszorg van de informatievoorziening bij de overheid. Dit advies zal betrekking hebben op het terrein van de geo-registraties. Tot de geo-registraties rekenen wij ook de Basisregistratie waarde onroerende zaken (BR WOZ) en de gemeentelijke WOZ-administratie waarop de Waarderingskamer toezicht houdt. Het gaat daarbij ten minste om de (kwaliteitszorg voor) registraties waarin kenmerken van fysieke objecten worden bijgehouden zoals de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de registratie van objectkenmerken voor de WOZ-taxaties. Deze registraties van fysieke objecten kunnen en zullen echter niet los gezien worden van registraties van meer virtuele objecten zoals kadastrale percelen (Basisregistratie Kadaster) en WOZ-objecten (BR WOZ). De heer Van Zwol zal dit advies voorbereiden samen met prof. mr. J.W.J Besemer, lid van de Waarderingskamer.”

6. In 2017 is de ideeënvorming door toen I&M (thans BZK) en VNG, gestart (samen met andere betrokkenen: andere bronhouders, houders van landelijke voorzieningen, gebruikers) over wat inmiddels sinds de tweede helft 2018 operationeel is als "Doorontwikkeling in Samenhang (DiS GEO)". Dit is erop gericht om de bestaande basisregistraties en andere centrale geo-informatievoorzieningen gezamenlijk door te ontwikkelen tot één samenhangende geo-informatie-infrastructuur. Hierbij gaat het om de vraag of er meer integratie mogelijk is van deze verschillende registraties. Voor de BGT is daarbij vooral de samenhang met BAG en WOZ belangrijk. De intentie is om in de loop van 2019, mede naar aanleiding van consultaties, voorstellen te kunnen doen, en vervolgens stapsgewijs ("lean aanpak") te realiseren.

7.

Stand 31-12-2017

8. De geo-basisregistraties in (van) Nederland zijn van hoge kwaliteit, ook in internationaal perspectief. Zij vertegenwoordigen een essentiële en hoge maatschappelijke en economische waarde. *Er is een ambitie om “Nederland in 3D beschikbaar” voor burgers en bedrijven en overheden te maken.* Voor een toekomst vast behoud van deze waarde zijn drie zaken van belang. In de eerste plaats de toegenomen en nog steeds toenemende samenhang tussen de (gegevens in de) geo-registraties. Daarmee verband houdend, in de tweede plaats de zorg voor de kwaliteit van de gegevens (data)². En afrondend, in de derde plaats: de geo (basis) registraties moeten gezien worden als een essentiële (digitale) infrastructuur; sturing, kwaliteitsbewaking en financiering moet dienovereenkomstig robuust zijn geregeld.
9. De bronhouders zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de gegevens. Deze kwaliteit wordt primair bewaakt en onderzocht door (externe, deskundigen-) audits en reviews. De voor registraties uiteindelijk verantwoordelijke ministers kunnen toezicht uitoefenen op de kwaliteitsbewaking³. De kwaliteit resp. de consistentie van de basisregistraties blijkt hoog; zo ook de WOZ.
10. Een doorontwikkeling van de geo-registraties wordt zowel nodig geacht om bestaande knelpunten op te lossen als ook om nieuwe ontwikkelingen te kunnen dragen. Belangrijkste bestaande knelpunt is gebrek aan éénduidige definities en dus registraties. Voorts wordt een nog betere terugkoppeling door gebruikers resp. van gebruikte data na de registraties, zo mogelijk in samenhang tussen de geo-registraties, essentieel geacht. Belangrijkste nieuwe ontwikkeling is de transitie van 2D gegevens en registratie naar 3D. De 3D-ambitie levert een digitale twin van Nederland, dat bijvoorbeeld op lange termijn ook voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) van belang is.
11. Verkennende gesprekken⁴ duiden op:
 - 11.1. Draagvlak voor doorontwikkeling, mits stap voor stap. Bezie of verschillen in governance kunnen worden verminderd. Geen behoefte aan fundamentele herijking van verantwoordelijkheden en sturing.
 - 11.2. Verbeter resp. maak consistent de informatiemodellen en –huishoudingen, en optimaliseer terugkoppeling van gesignaleerde gebreken in gegevens. In verband daarmee: zie de doorontwikkeling vooral niet als een opmaat naar één ICT systeem.
 - 11.3. Mogelijke knelpunten bij de doorontwikkeling zijn van verschillende aard. Variërend van de vraag hoe en wanneer BZK zijn stelselverantwoordelijkheid op orde krijgt, de verdere

² Zie onder meer: Algemene Rekenkamer, *Basisregistraties vanuit het perspectief van de burger, fraudebestrijding en governance*, oktober 2014. Juni 2018 is een vervolgonderzoek gestart. En: Audit Dienst Rijk, *De BAG bekeken*, oktober 2014. En: Wageningen Universiteit & Research, *Wettelijke Audit Basisregistratie Topografie*, mei 2018.

³ Zie recent: ministerie van BZK, het onderzoeksrapport *“Monitor Kwaliteit Stelsel van Basisregistraties – Tweemeting van de kwaliteit van basisregistraties in samenhang 2017”*, september 2018.

⁴ De verkennende gesprekken zijn samengenomen in een ronde tafel bijeenkomst op 31 januari jl met vertegenwoordigers van de ministeries van BZK en van Financiën, van de VNG, van het Kadaster, en van de Waarderingskamer zelf.

ontwikkeling van het gegevenslandschap en de informatievoorziening in het publiek domein⁵, tot andere ontwikkelingen die in tijd en aandacht concurreren⁶.

11.4. De noodzaak van een structurele regeling van de financiering van onderhavige (digitale) infrastructuur in het algemeen, en van innovatie en doorontwikkeling in het bijzonder.

11.5. Behoefte aan transparantie “wat aan welke tafel wordt besproken” als het gaat om de ontwikkeling van de generieke digitale infrastructuur (GDI), van vragen rond data gebruik en privacy, en van doorontwikkeling van het stelsel van basisregistraties (waar de geo-basisregistraties deel van zijn en die een substantieel deel van de GDI vormen).

12. Hoe de WK hier in te positioneren?

12.1. WOZ en WK hebben ten opzichte van de andere geo-basisregistraties bijzonderheden. Voor de WOZ is dat het deel uit maken van een belastingregeling (en – regime) en het geldelijk belang zowel voor overheid als voor burgers. Voor de WK is dat gelegen in de uniciteit van dit ZBO in het landschap van de geo-basisregistraties.

12.2. De WK heeft, samengevat, een drietal taken: toezicht, advies en overlegplatform. Anderen in het landschap van de geo-basisregistraties zien voordelen van een WK in het hebben van een gremium dat expertise bezit, overlegplatform biedt en uitvoering van beleid kan aanjagen (opdrachtnemer zijn van de minister, de opdrachtgever). Als valkuil wordt gezien scheiding van rollen in het algemeen, en een te nadrukkelijk beleidsadviserende (vormende?) rol in het bijzonder. Voor het continueren van de goede rol van de WK dient voorts de aanwezige expertise voldoende robuust ook voor de toekomst voldoende geborgd te worden.

13. **Agenda.** Op basis van deze bevindingen is het mogelijk om een agenda voor verdere gesprekken te formuleren. De verantwoordelijkheid voor verdere gesprekken ligt bij het voor het stelsel verantwoordelijke ministerie, i.c. BZK.

13.1. Kwaliteitszorg. De kwaliteit van de gegevens, een verantwoordelijkheid voor de bronhouders, wordt gewaarborgd door een kwaliteitsinstrumentarium met monitoring, analyse dashboard, kwaliteitsmanagement en zelfevaluatie (al dan niet uitgevoerd door externen) en toezicht als sluitstuk. Uiteindelijk is formeel de minister van BZK verantwoordelijkheid draagt voor het gehele stelsel tegenover het parlement. In juni van dit jaar te verschijnt een in dit kader relevant (vervolg-) onderzoek van de Algemene Rekenkamer. Is het stelsel van kwaliteitszorg voldoende robuust, eenduidig (gelet de verschillend(e) (tussen de) geo-basisregistraties) en formeel vastgelegd? Is het onderscheid tussen kwaliteitsbewaking en het toezicht op kwaliteit voldoende gemaakt?

⁵ Zie bijvoorbeeld VNG Realisatie, *Verdieping Informatiearchitectuur Common Ground*, maart 2018.

⁶ Zo zal de invoering van de Omgevingswet de komende jaren veel vergen van gemeenten resp. bronhouders resp. een aantal geo-administraties.

- 13.2. Financiering. De WOZ-registratie kent een stabiele financieringsstructuur. Is de financiering van de (andere) geo-basisregistraties, gegeven het grote economische belang daarvan en de toenemende druk daarop, voldoende en stabiel geregeld? Dit geldt in het bijzonder voor de financiering van innovatie, voor ontsluiting van data via web services, en voor de individuele basisregistratie overstijgende activiteiten zoals de doorontwikkeling.
- 13.3. Gezamenlijkheid. De WK kan voor het geheel van de geo-basisregistraties een voorbeeld zijn voor het organiseren van kwaliteitszorg en expertise, draagvlak onder bronhouders en gebruikers, en voor stabiele financiering. Mits de rol van stelsel- en beleidsverantwoordelijke helder bij het ministerie berust, kan een WK-achtige benadering (GEO-kamer?) behulpzaam zijn voor de gezamenlijkheid van de geo-basisregistraties in het algemeen en voor de doorontwikkeling, kwaliteitsbewaking en financiering in het bijzonder?

Ter afsluiting. Heel veel gaat goed in de Nederlandse wereld van de geo basisregistraties. Dat is te danken aan de inzet van vele deskundige betrokkenen en dat is te danken aan het feit dat zij elkaar in een zo op het oog wat versnipperde landschap goed weten te vinden. De andere kant van deze medaille is dat het grote maatschappelijke, economische en bestuurlijke belang van de basis geo-registraties te veel alleen in die “inner circle” wordt beseft. Betrokkenen - verantwoordelijke ministeries, bronhouders en uitvoerders van de landelijke voorzieningen voorop – doen er goed aan om dit belang nader te onderbouwen en uit te dragen. De Waarderingskamer kan hierbij een dienstbare rol spelen gegeven het “platform-“ karakter en de goede reputatie dat zij heeft. *“Nederland in 3D beschikbaar”* is niet alleen een mooie maar ook noodzakelijk ambitie.

Bijlage: Overzicht juridische grondslag diverse geo-basisregistraties

Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

Basis: Wet BAG. Per 1 juli 2009 in werking getreden, per 1 juli 2018 wijziging naar aanleiding van evaluatie in werking getreden.

Inhoud wettelijke grondslag: De Wet BAG richt zich volledig op basisregistratie. Geen andere onderwerpen.

Verantwoordelijk ministerie: BZK (was oorspronkelijk I&M)

Bronhouders: Gemeenten

Landelijke Voorziening: door Kadaster (zowel functioneel, operationeel als technisch beheer)

Status gegevens: Openbaar. Gegevens zijn volledig als open data te gebruiken

Governance / overleg: BAG BAO (Bronhouders Afnemers Overleg) is primaire gremium (BZK onderzoekt mogelijkheid integratie met BGT).

Toezicht: Weinig formele bepalingen. Gemeente is verantwoordelijk. Bronhouders zijn verplicht aan de Minister te rapporteren over zelfevaluatie. Bij onvoldoende kwaliteit mogelijkheid voor inzet escalatieladder conform interbestuurlijk toezicht en mogelijkheid voor Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing.

Kadaster doet wel activiteiten op terrein van "kwaliteitsmanagement" (signaleren van (mogelijke) fouten in de richting van bronhouders)

Informatiemodel: Catalogus BAG Beschrijft uitsluitend de gegevens die ook wettelijk verplicht zijn. Is gepubliceerd als geschreven catalogus. Technisch UML model heeft geen formele status.

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Verblijfsobjecten, panden (en verder standplaatsen, ligplaatsen en "adressen").

Geen relatie naar andere basisregistraties

Basisregistratie Grootchalige topografie (BGT)

Basis: Wet BGT. Per 1 januari 2016 in werking getreden

Inhoud wettelijke grondslag: De Wet BAG richt zich volledig op basisregistratie. Geen andere onderwerpen.

Verantwoordelijk ministerie: BZK (was oorspronkelijk I&M)

Bronhouders: Gemeenten, waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat, ProRail, Defensie, LNV

Landelijke Voorziening: door Kadaster (zowel functioneel, operationeel als technisch beheer)

Status gegevens: Openbaar. Gegevens zijn volledig als open data te gebruiken

Governance / overleg: Regieraad BGT (vergelijkbaar met Bronhouders Afnemers Overleg) is primaire gremium (BZK onderzoekt mogelijkheid integratie met BAG BAO).

Toezicht: Bronhouders zijn verplicht aan de Minister te rapporteren over zelfevaluatie. Escalatieladder vergelijkbaar met BAG. Informatiemodel: Catalogus BGT. Beschrijft de gegevens die wettelijk verplicht zijn. Is gepubliceerd als geschreven catalogus. IMGeo is onderliggend technisch UML model dat naast de wettelijk verplichte gegevens een veel grotere set gegevens definieert om te uniformeren, maar deze zijn niet verplicht. Naast de publicatie van het technische UML model, zijn de aanvullende facultatieve gegevens ook gepubliceerd in een Gegevenscatalogus IMGeo

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Terreinvlakken maken aaneensluitende vulling van grondgebied. Daarop gebouwen en bouwwerken. BAG-panden ook afgebeeld op BGT, maar met andere geometrie (maaiveld) dan in de BAG (bovenaanzicht) staat.

Basisregistratie Topografie

Basis: Kadasterwet. Per 1 januari 1992 in werking getreden. Per 1 januari 2008 is Basisregistratie Topografie toegevoegd aan de wet.

Inhoud wettelijke grondslag: De Kadasterwet richt zich primair op de openbare registers voor registergoederen. Basisregistratie Topografie is slechts beperkt gedeelte van de wet.

Verantwoordelijk ministerie: BZK (was oorspronkelijk I&M)

Bronhouders: Kadaster

Landelijke Voorziening: n.v.t., want het is centrale registratie bij Kadaster

Status gegevens: Openbaar. Gegevens zijn volledig als open data te gebruiken

Governance / overleg: Raad van toezicht en een Gebruikersraad.

Toezicht: Kadaster is verantwoordelijk. Moet eenmaal per drie jaar een onafhankelijk deskundige een onderzoek laten doen en jaarlijks een zelfevaluatie.

Informatiemodel: BRT-catalogus productspecificaties. Beschrijft de inhoud en de wijze waarop de topografische bestanden verkregen kunnen worden. IMTop is onderliggend technisch UML model.

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Geen directe relatie naar andere basisregistraties.

Inhoud Basisregistratie wordt wel in toenemende mate ontleend aan BGT door (geautomatiseerde) generalisatie

Basisregistratie Kadaster

Basis: Kadasterwet. Per 1 januari 1992 in werking getreden. Per 1 januari 2010 is kadastrale registratie formeel Basisregistratie Kadaster geworden.

Inhoud wettelijke grondslag: De Kadasterwet richt zich primair op de openbare registers voor registergoederen. Basisregistratie Kadaster is daarop aansluitend een belangrijk gedeelte van de wet.

Verantwoordelijk ministerie: BZK (was oorspronkelijk I&M)

Bronhouders: Kadaster

Landelijke Voorziening: n.v.t., want het is centrale registratie bij Kadaster

Status gegevens: Openbaar. Gegevens zijn echter uitsluitend tegen betaling te verkrijgen

Governance / overleg: Raad van toezicht en een Gebruikersraad.

Toezicht: Kadaster is verantwoordelijk. Moet eenmaal per drie jaar een onafhankelijk deskundige een onderzoek laten doen en jaarlijks een zelfevaluatie

Informatiemodel: Geen aparte Catalogus voor BRK meer gepubliceerd. Voor definitie verwijst men naar Stelselcatalogus. IMKAD is onderliggend technisch UML model. Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Kadastrale percelen en kadastrale appartementen (juridische grenzen, geen fysieke objecten). Kadastrale percelen en appartementen zoveel mogelijk gekoppeld aan BAG-verblijfsobjecten. Koppeling percelen wordt ontleend aan geometrie koppeling kadastrale appartementen en BAG-verblijfsobjecten is nog een knelpunt.

Basisregistratie WOZ

Basis: Wet WOZ. Per 1 januari 1995 in werking getreden. Per 1 januari 2009 is Basisregistratie WOZ toegevoegd aan de wet.

Inhoud wettelijke grondslag: De Wet WOZ richt zich primair op de formele vaststelling van WOZ-waarden. Basisregistratie WOZ is slechts beperkt gedeelte van de wet.

Verantwoordelijk ministerie: Financiën

Bronhouders: Gemeenten (in de praktijk nu in veel gevallen in samenwerkingsverbanden)

Landelijke Voorziening: door Kadaster (operationeel en technisch beheer). Het functioneel beheer ligt bij de Waarderingskamer. Dit met het oog op verminderen aantal overleggen en het feit dat Waarderingskamer expertisecentrum op terrein van de WOZ is.

Status gegevens: Niet-openbaar. Uitsluitend WOZ-waarden van woningen zijn beperkt openbaar (te raadplegen via WOZ-waardeloket). Overige gegevens mogen uitsluitend verstrekt worden aan geautoriseerde afnemers genoemd in het Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet WOZ.

Governance / overleg: Waarderingskamer als orgaan waarin gemeenten (bronhouders) en waterschappen en Belastingdienst (afnemers) vertegenwoordigd zijn. Andere formele afnemers zijn vertegenwoordigd in de Commissie Klankbord van de Waarderingskamer.

Toezicht: Waarderingskamer is aangewezen als toezichthouder. Primair is toezicht op de waardebepaling en waardevaststelling. Toezicht op Basisregistratie WOZ is daaraan later toegevoegd.

Informatiemodel: Catalogus Basisregistratie WOZ. Aanvullend extra gegevens (wettelijk) verplicht voor afzonderlijke afnemers (Basisregistratie en gegevens voor afnemers in LV WOZ).

Gegevenswoordenboek definieert/uniformeert verder gegevens voor waardebepaling, zoals objectkenmerken, marktgegevens etc.

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: WOZ-objecten zijn wettelijk verplicht met relaties naar kadastrale percelen en kadastrale appartementen en naar BAG-verblijfsobjecten en BAG-panden. Niet wettelijk verplicht, maar wel uniform gedefinieerd voor bijvoorbeeld objectkenmerken zijn de WOZ-deelobjecten (gebouwdelen en terreindelen).

Registraties Beheer openbare ruimte

Basis: Geen wettelijke basis. Registratie ter ondersteuning van werkzaamheden van gemeenten voor beheer openbare ruimte (wegbeheer, groenbeheer etc.)

Inhoud wettelijke grondslag: niet van toepassing

Verantwoordelijk ministerie: niet van toepassing (gemeentelijke taak, daarmee wel gelieerd aan BZK)

Bronhouders: Gemeenten

Landelijke Voorziening: n.v.t., want gegevens worden alleen binnen gemeente zelf gebruikt

Status gegevens: Alleen gebruikt binnen gemeentelijke organisatie

Governance / overleg: Niet van toepassing

Toezicht: Niet van toepassing

Informatiemodel: Ter uniformering is er wel uniform informatiemodel: IMBOR

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Beheervlakken. Beheervlakken zijn meestal delen van de terreinvlakken in BGT. Registraties beheer openbare ruimte zijn geen basisregistratie. Maar in de plannen van BZK en VNG om te komen tot een geïntegreerde objectenregistratie spelen de beheervlakken van beheer openbare ruimte wel een rol (net als de niet wettelijk verplichte WOZ-deelobjecten (gebouwdelen en terreindelen) uit de gemeentelijke WOZ-registraties.

Basisregistratie Ondergrond (BRO)

Basis: Wet basisregistratie Ondergrond. Per 1 januari 2018 in werking getreden.

Inhoud wettelijke grondslag: De Wet BRO richt zich volledig op basisregistratie. Geen andere onderwerpen. Verantwoordelijk ministerie: BZK (voorheen I&M)

Bronhouders: Alle overheden die in aanraking komen met bodemanalyses etc.

Landelijke Voorziening: TNO

Status gegevens: Openbaar/open data Governance / overleg: Raad van toezicht en een Gebruikersraad.

Toezicht: De BRO is nog voor een groot deel in ontwikkeling. Toezicht is nog niet structureel geregeld.

Informatiemodel: Een groot deel van de catalogus is nog in ontwikkeling. IMBRO is onderliggend technisch UML model.

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Geen relaties naar andere basisregistraties De BRO gaat over de ondergrond, de andere basisregistraties over wat er boven het maaiveld is.

Kabels en Leidingen Informatiecentrum (KLIC)

Basis: Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse leidingen (WIBON). Per 31 maart 2018 in werking getreden. Systeem daarvoor gebaseerd op nu ingetrokken WION Inhoud wettelijke grondslag: De WIBON richt zich volledig op informatie-uitwisseling tussen netbeheerders en grondroerders.

Verantwoordelijk ministerie: EZ&K

Bronhouders: n.v.t.

Landelijke Voorziening: Uitwisselsysteem van meldingen via Kadaster

Status gegevens: n.v.t.

Governance / overleg: KLIC BAO (Bronhouders afnemersoverleg)

Toezicht: Geen bepalingen

Informatiemodel: Geen informatiemodel, maar een Berichtenmodel Kabels en Leidingen. IMKL is onderliggend technisch model.

Objecten en relatie naar andere geo-registraties: Geen relatie naar objecten in andere basisregistraties.